

signede Indvirkning, som udgaaer derfra, og desuagtet ogsaa stor Anledning til ikke at ville bryde med de Anstalter, som i den senere Tid en aabenbar Trang trindt omkring i Europa har fremkaldt til, paa anden Maade og især med Hensyn til visse Classer af Børn at virke ind paa en noget anden Maade. Det har glædet mig, af hvad jeg har hørt idag, at finde, at den høitærede Minister, som har havt Anledning til at tage Sagen under Overveielse i dens store Almindelighed og med Blikket paa fædrelandste Forhold i det Hele, og, medens der forelaae Indberetninger for ham om Sligt i en større Kreds, er kommen væsentligt til den samme Anskuelse, som der er min personlige, — jeg tør her ikke tale for Udvalget — nemlig den Overbeviisning, at der er en Plads tom, hvis man ikke vedligeholder, og i alt Fald vel ogsaa efter behørig Overveielse og behørig Forberedelse fremkalder saadanne Anstalter, som ere nødvendige ved Siden af det mere Egefremme og Naturlige at henvise Børnene til Familien, navnlig med Hensyn til forvildede Børn. Jeg tør maaffee i den Anledning bemærke, at, saavidt jeg kjender til de fellenbergste Anstalter, er den heromhandlede Anstalt kun forsaavidt Fellenbergst, som den knytter sig til en egen Afdeling af disse, der ligesom af sig selv vorede op ud af den stærke Trang, der i Schweiz søltes dertil, og udaf enkelte Menneskers, navnlig den bekjendte Währli's Begeistring, som foranledigede ham til med de saakaldte Währli-Drenge, med fattige Børn, der udsattes for at forvildes og forkomme, at gjøre Forsøg i en Retning, som gjorde saamegen Opfigt, at det er efterlignet ogsaa i andre Lande. Det er heller ikke, saavidt jeg veed, aldeles correct, naar man har forestillet sig, at denne Anstalt og den lignende ved Sorø var beregnet paa at tage mod saakaldte moralst fordærvede Børn. Egentlig var den kun bestemt til at tage mod Børn, der ikke havde Familie, og derfor ikke kunde tænkes paa den naturligeste Maade uddannede. Men netop dette taler for, at den, som den nu er, udfylder et Savn, at Udfaldet har gestaltet sig saaledes, at medens Anstalten ved Sorø, som jeg ikke her

videre skal omtale, er gaaet under, har den i Jylland dannet sig til en Tilflugt for mange Communer og enkelte Personer i Henseende til en Classe af forvildede Børn, som det var vanskeligt at faae anbragte og forsørgede paa anden Maade.

Med Hensyn til nogle enkelte Bemærkninger, der her have gjort sig gjældende, tør jeg maaffee endnu bemærke, at, naar en æret Taler, som sidder bagved min Plads, har bearaabt sig paa det gamle Ord, at slet Selskab fordærver gode Sæder, har det vistnok sin fulde Gyldighed, men kan derfor neppe ubetinget anvendes paa saadanne Anstalter, og jeg tror ikke, at den meget ærede Taler har lagt Mærke til, at en egen Art af Disciplin er, saavidt jeg har kunnet see, indført paa Anstalten paa Bøgligaard, at der er gjort et, som jeg tror, heldigt Forsøg paa at modarbejde den store Fordærvelse, som i Grunden er Udelæggelsens Hovedkilde, Løgnen, hos disse Børn ved at indføre en sliq Selvbestyrelse blandt dem, ved hvilken de gjensidigt holde Opsyn med hinanden, ved hvilken deres Andragender ved Dagens Ende blive forelagte deres Foresatte, og i Alles Baahør der afgjorde, saa der indplantes hos dem Bevidsthed om de strenge Neds-Fordringer, efter hvilke Menneskenes Forhold kunne og skulle ordnes. Bestyrerens Behandlingsmaade af Børnene i denne Henseende har bragt mig til at anerkjende, at der med disse Børn virkelig blev ved Opholdet paa Institutet gjort et forstandigt Forsøg paa at fremlokke, hvad de ellers meest savne, en Bevidsthed, der ikke fremkaldes ved Stof eller ved Magt, om de strenge almindelige Regler, der kunne fordres anerkjendte, og maae ogsaa gjøre sig gjældende i Forholdet til Andre, saa de føle dem at være stemmende med hvad der kan udvikle sig i deres eget Indre. — Det er af den ærede Secretair og af en anden æret Taler fra Thyen bemærket, at Børneantallet kunde og burde forøges. Maaffee tør jeg ogsaa med Hensyn dertil bemærke, at det er uden Tvivl Tankegangen, da disse Anstalter bleve, om jeg saa tør sige, forskreyne fra Schweiz, at de skulde blive ganske som de i Schweiz; men med saadanne exotiske Planter er det, som bekjendt, en egen Sag;